

*М. О. Артеменко,
слухач магістратури кафедри управління
охороною здоров'я та публічного адміністрування,
Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика
ORCID ID: 0000-0003-1856-0498*

*С. П. Кошова,
старший викладач кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування,
Національний університет охорони здоров'я України імені П. А. Шупика
ORCID ID: 0000-0002-7637-4311*

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.5.132

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ

*M. Artemenko,
Master's student of the Department of Healthcare Management and Public Administration,
Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine
S. Koshova,
Senior Lecturer of the Department of Healthcare Management and Public
Administration Shupyk National Healthcare University of Ukraine Kyiv, Ukraine*

REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF STATE REGULATION OF THE SPACE INDUSTRY

У статті досліджується нормативно-правове забезпечення державного регулювання вітчизняної космічної галузі. В процесі дослідження виявлено, що розвиток науково-технічного прогресу призвів до виникнення нової галузі — космічної. В сучасному світі ця галузь грає важливу роль. Освоєння космосу — це не просто вивчення космічних об'єктів, але й пошук додаткового простору, який може використовуватися з різною метою та має важливе значення для всіх країн світу. Однак головною метою є пошук нових можливостей отримання прибутку з цієї індустрії, а також стратегічна перевага над іншими країнами. В процесі дослідження охарактеризовано, що вступ у космічну діяльність нових держав, розробка нових космічних програм, що в результаті посилюють конкуренцію, стимулює розвиток даної галузі, підвищуючи її комерційний потенціал та розвиваючи нові технології та сфери її застосування. З метою проведення ефективного державного регулювання космічної діяльності та забезпечення сталого розвитку галузі актуальним та важливим питанням є нормативно-правове забезпечення, яке здатне забезпечити підґрунтя для технологічного лідерства та довгострокових стратегічних переваг. Визначено, що Державне космічне агентство України та Міністерство розвитку економіки торгівлі та

сільського господарства України є відповідальними за проведення державної регулятивної політики космічної галузі. Нині нормативно-правове регулювання вітчизняної космічної галузі здійснюється на національному та міжнародному рівнях. Зокрема, на національному рівні регулювання здійснюється відповідно до основних законів України: "Про космічну діяльність" та "Про державну підтримку космічної діяльності". Доведено, що з метою розвитку космічної галузі варто розробити базову концепцію державного регулювання космічною галуззю на різних рівнях піраміди планування. У зв'язку з цим актуальним є формування відповідної нормативно-правової бази державного регулювання, що адаптована до інституціональних особливостей України та враховує провідний світовий досвід.

The article examines the regulatory and legal support of state regulation of the domestic space industry. In the course of the research it was revealed that the development of scientific and technological progress led to the emergence of a new industry – space. In today's world, this industry plays very important role. Space exploration is not just the study of space objects, but also the search for additional space that can be used for various purposes and is important for all countries of the world. However, the main goal is to find new opportunities to profit from this industry, as well as a strategic advantage over other countries.

The study describes that the entry into space activities of new states, the development of new space programs, which in turn increase competition, stimulates the development of the industry, increasing its commercial potential and developing new technologies and areas of application. In order to carry out effective state regulation of space activities and ensure the sustainable development of the industry, a relevant and important issue is the legal framework that can provide a basis for technological leadership and long-term strategic advantages. It is determined that the State Space Agency of Ukraine and the Ministry of Development of Trade, Economy and Agriculture of Ukraine are responsible for conducting the state regulatory policy of the space industry. For today, the legal regulation of the domestic space industry is carried out at the national and international levels. In particular, at the national level, regulation is carried out in accordance with the basic laws of Ukraine: "On space activities" and "On state support of space activities." It is proved that in order to develop the space industry it is necessary to develop a basic concept of state regulation of the space industry at different levels of the planning pyramid. In this regard, it is important to form an appropriate legal framework for state regulation, which is adapted to the institutional characteristics of Ukraine and takes into account the leading world experience.

Ключові слова: космічна галузь, державне регулювання, нормативно-правове забезпечення, космічна діяльність.

Key words: space industry, state regulation, normative-legal provision, space activity.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасному світі наука та технології є основним джерелом інновацій, продуктивності та економічного зростання. В свою чергу космічна галузь протягом останніх десятиліть представляє собою рушійну силу для наукових досліджень та передових технологій, які широко використовуються і в інших галузях діяльності людини. Так, сьогодні без індустрії створення супутників були б неможливі такі звичні речі, як прогноз погоди, глобальне телемовлення та комунікація. Нині ми є свідками зрушень технологічної парадигми як безпосередньо в самій космічній галузі, так і в суміжних з нею галузях. Прикладами цієї еволюції є такі нові явища, як космічний туризм, широкосмугове покриття мережею, приватні космічні компанії. Це обумовило розробку та

прийняття спеціальних норм, що покликані врегулювати якісно нові суспільні відносини, які виникають у зв'язку зі здійснюваною державами космічною діяльністю.

Вітчизняна космічна галузь є однією з найбільш конкурентоспроможних та провідних у національній економіці, оскільки в неї входить ціла низка високотехнологічних підприємств, що представляють Україну на світовому ринку. Дослідження та використання космічного простору в сучасних умовах неможливе без широкого та багатостороннього співробітництва держав, що повинно здійснюватися відповідно до норм та принципів міжнародного космічного права.

В Україні відсутність ефективного та послідовного державного регулювання, скорочення бюджетного фінансування призвели до того, що стан вітчизняної

космічної галузі характеризується високим ступенем невизначеності, що, як наслідок, ставить під загрозу стратегічні інтереси держави в сфері науково-технологічної та інноваційної політики.

Космічна галузь України мала б зосереджувати в собі сучасні науково-технічні розробки та бути рушійною силою для зростання високотехнологічного сектору економіки. Тому нормативно-правове забезпечення з метою проведення ефективного державного регулювання космічної діяльності є актуальним та важливим питанням для забезпечення сталого розвитку даної галузі, що здатна забезпечити підґрунтя для технологічного лідерства та довгострокових стратегічних переваг у глобалізаційних умовах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемі державного регулювання, розвитку та нормативно-правового забезпечення космічної галузі присвячені праці вітчизняних вчених, зокрема, Ю. Алексєєва, В. Горбуліна, О. Дегтярьова, О. Джур, С. Конохова, О. Пилипенко, В. Присяжного, В. Семеняка, Л. Сороки, Ю. Шемшученко, А. Шевцова та інших. Проте, попри значну кількість наукових праць, на сучасному етапі залишається багато невирішених проблем у питанні законодавчого забезпечення державного регулювання як ефективного інструменту розвитку вітчизняної космічної галузі, що обумовлює актуальність та потребує подальшого дослідження й систематизації.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження нормативно-правового забезпечення державного регулювання космічної галузі України як дієвого інструмента сталого розвитку держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Нормативно-правові відносини у космічній галузі склалися практично одночасно із дослідженням космічного простору. Але необхідно зауважити, що основні тенденції їх розвитку визначалися двома космічними державами — Радянським Союзом та США, що володіли до того часу достатньо розвинутою інфраструктурою. Багато положень прийнятих у ті роки нормативно-правових документів відрізнялися в основному різним підходом до завдань міжнародного космічного співробітництва. Керівництвом США було проголошено широке використання космічного простору у військових цілях для захисту національних інтересів. Важливу роль грали й економічні інтереси, коли при здійсненні міжнародних космічних програм нормативно-правовими актами забезпечувалися максимальні економічні вигоди одній стороні. Тим самим розвивалися ринки збуту для авіаційно-космічної промисловості даної сторони, покращувався її торговельний баланс за рахунок фінансових вкладень іншої сторони. А це призвело до фактичної нерівності у використанні космічного простору і не могло не позначитися на становленні нормативно-правової бази державного регулювання космічною галузю [1].

Одним з інструментів, що використовуються для гармонізації основоположних принципів міжнародного

космічного права з потребами сучасної космічної економіки та новими викликами, які не могли передбачити творці п'яти базових договорів ООН із космосу (1967—1979 рр.), є так звані "м'яким" правом. Юристи все більше схиляються до того, що в сучасних умовах ефективність міжнародного космічного регулювання залежить від роботи із вдосконалення стандартів безпеки, технічних стандартів, розвитку заходів транспарентності та закріплення довіри, розробки міжнародних кодексів поведінки, національних типових законів, координації зусиль різних країн у рамках урядових та неурядових органів. Основними принципами міжнародного права, що були поширені на діяльність держав у космічному просторі є суверенна рівність, незастосування сили, мирне вирішення спорів та інше [1].

4 жовтня 1957 року є початком формування міжнародного космічного права, коли Радянський Союз вперше запустив штучний супутник Землі. Така подія ознаменувала початок нової ери в розвитку людства, у зв'язку з цим виникла необхідність нормативно-правового забезпечення державного регулювання космічної галузі.

Нині законодавче регулювання вітчизняної космічної галузі здійснюється на національному та міжнародному рівні. На міжнародному рівні запроваджено єдиний однаковий для всіх країн законодавчий режим. На національному рівні регулювання здійснюється відповідно до Закону України "Про космічну діяльність" та Закону України "Про державну підтримку космічної діяльності", а також постановами Кабінету Міністрів України та указами Президента України [3].

Закон України "Про космічну діяльність" [10] визначає термінологію та основні поняття космічної галузі. Згідно із законом, космічна діяльність — це наукові космічні дослідження, використання космічного простору, розробка, виробництво, ремонт та технічне обслуговування об'єктів космічної діяльності (у тому числі їх агрегатів та складових частин), а також їх випробування, експлуатація, забезпечення та управління запуском та поверненням космічних апаратів, їх складових частин з космічного простору на землю.

Одним з ключових чинників, що впливають на перспективи та сучасний стан космічної галузі є правові регулятори. Зміни в їх системі кореспондують відповідно до змін у зовнішньому середовищі та потребами космічного сектору економіки. Якщо на ранніх етапах освоєння космосу та становлення космічної індустрії основну увагу міжнародної спільноти було спрямовано на створення базових актів, що визначають основи регулювання цієї діяльності та принципи відносин держав, то в XXI ст. з появою феномена "нового космосу" та розширенням приватної ініціативи виникла потреба у створенні сприятливих умов для розвитку глобальної космічної діяльності, що на національному рівні поставило питання про забезпечення конкурентних переваг власними учасниками космічної діяльності [1].

Кожна сучасна економічна система потребує державної підтримки та державного регулювання. Беззаперечно, ринок чинить значний вплив на визначення ключових точок для державного фінансування та розміщення коштів, це не може відбуватися в розрізі з ринковими законами. Таким чином, система державної підтримки та державного регулювання космічної діяль-

ності, полягає у виконанні державою певної діяльності, що спрямована на досягнення конкретних цілей із забезпечення стабільного розвитку вітчизняної космічної галузі.

У статті 5 Закону України "Про космічну діяльність" [10] зазначено, що державне регулювання та управління в космічній галузі здійснюються шляхом:

- законодавчого встановлення основних принципів, норм і правил космічної діяльності;
- розробки концептуальних основ державної політики у галузі дослідження і використання космічного простору в мирних цілях та в інтересах безпеки держави;
- формування Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України;
- планування та фінансування космічної діяльності за рахунок коштів Державного бюджету України, а також сприяння залученню інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України;
- цільової підготовки кадрів за рахунок Державного бюджету України;
- контролю за здійсненням зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами космічної діяльності [10].

Трактують сутність поняття державного регулювання космічної діяльності в науковій літературі автори розглядають по-різному. Зокрема, цікавим є визначення державного регулювання підприємствами космічної галузі таке О.Є. Джур, яка розглядає його як програму відповідальності, за допомогою якої реалізуються завдання наукового та соціально-економічного прогресу держави, зростання добробуту населення шляхом досягнення своєї мети підприємствами космічної галузі, країна надає необхідні заходи та ресурси, що дозволяють синтезувати й поєднати минуле, теперішнє, майбутнє, створити нову реальність досконалішого світу, де збалансовано матеріальні й духовні складові існування людства [3].

У Законі України "Про космічну діяльність" встановлено компетенцію центрального органу виконавчої влади, що забезпечує державну політику в космічній галузі, зокрема через використання функції контролю. Державне регулювання в цьому законі використовують як вплив державного органу на соціально-економічні процеси через впровадження заходів щодо досягнення соціально-економічного ефекту у космічній галузі [10].

29 лютого 1992 року розпочалося становлення української космічної діяльності, зокрема, в цей день Президент України Л. Кравчук своїм указом створив Національне космічне агентство України. В 2010 році його перейменували у Державне космічне агентство України [2]. Головними питаннями розвитку космічного сектору в той час були формування державної космічної політики, пошук векторів збереження та розвитку космічної галузі, розбудова структури управління підприємствами цього сектору. Щоб вирішити поставлені завдання Державному космічному агентству України було надано статус центрального органу виконавчої влади [7].

Основними завданнями Державного космічного агентства України (ДКАУ) є:

- реалізація державної політики у сфері космічної діяльності;

- систематизація практики застосування законодавства, розробка пропозицій щодо його вдосконалення, підготовка проектів законодавчих актів, їх подача в установленому порядку Віце-прем'єр-міністру України — Міністру з питань стратегічних галузей промисловості, здійснення заходів щодо адаптації вітчизняного законодавства до норм Європейського Союзу у сфері космічної діяльності;

- забезпечення створення та експлуатації наземного і космічного сегментів супутникових систем зв'язку, мовлення та дистанційного зондування Землі;

- контроль та аналіз космічної обстановки й координатно-часового та навігаційного забезпечення;

- вжиття заходів щодо оперативного виявлення джерел небезпек, сприяння в межах своїх повноважень досягненню належного рівня надійності та ефективності систем державного управління в особливий період;

- підтримка та вдосконалення об'єктів космічної діяльності;

- забезпечення ефективного використання науково-технічного і виробничого потенціалу підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління;

- створення умов для впровадження космічних технологій у виробництво конкурентоспроможної продукції для потреб внутрішнього та зовнішнього ринку;

- організація наукової, науково-технічної, інвестиційної, інформаційної та видавничої діяльності, створення й впровадження сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних мереж у сфері космічної діяльності;

- здійснення інших повноважень, визначених законом [5].

Реалізацію своєї діяльності Державне космічне агентство України здійснює відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики в сфері господарської діяльності" та інших нормативно-правових актів щодо державної регуляторної політики.

Основними законодавчими документами регулювання космічної галузі є:

- Конституція України;
- Закон України "Про космічну діяльність" від 15.11.1996 р. № 502/96-ВР;
- Закон України "Про державну таємницю" від 21.01.1994 р. № 3855-XII;
- Закон України "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання" від 20.02.2003 р. № 549-IV;
- Закон України "Про внесення змін до деяких Законів України щодо державного регулювання космічної діяльності" від 02.10.2019 р. № 143-IX;
- Закон України "Про міжнародні договори України", від 29.06.2004 р. № 1906-IV;
- Закон України "Про управління об'єктами державної власності" від 21.09.2006 р. № 185-V;
- Закон України "Про державні цільові програми" від 18.03.2004 р. № 1621-IV;
- Закон України "Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2013-2017 роки" від 05.09.2013 р. № 439-VII;
- Закон України "Про Державний бюджет України на 2021 рік" від 15.12.2020 № 1082-IX;

— Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" від 08.09.2011 № 3715-VI.

У Положення про Міністерство розвитку економіки торгівлі та сільського господарства України та у Положення про Державне космічне агентство України 4 грудня 2019 року Постановою Кабінету Міністрів України [6; 12] було внесено зміни, згідно яких Міністерство розвитку економіки торгівлі та сільського господарства України є головним органом, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері космічної діяльності. Ключовим завданням було додано забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері космічної діяльності. Згідно з постановою [12] Кабінету Міністрів України через міністерство спрямовує й координує діяльність Державного космічного агентства України, що є центральним органом виконавчої влади.

У 2019 році наказами Міністерства розвитку економіки торгівлі та сільського господарства України повноваження щодо формування космічної політики закріплено за Управлінням координації космічної діяльності у складі департаменту стратегічного розвитку сектору оборони та безпеки міністерства [9], там створено відділ економіки сфери космічної діяльності та відділ аналізу супроводження міжнародних проектів у сфері космічної діяльності [8].

У 2019 році Кабінет Міністрів України ухвалив Закон України "Про внесення змін до деяких Законів України щодо державного регулювання космічної діяльності", що передбачає державну підтримку у комерціалізації космічної діяльності та визначає, що суб'єктами космічної діяльності можуть бути підприємства будь-яких організаційно-правових форм власності [4]. Це в свою чергу підвищить інвестиційну привабливість та сформує конкурентне середовище в космічній галузі. Таким нормативно-правовим документом знято заборону на розробку, випробування, виробництво та експлуатацію ракет-носіїв, зокрема для приватних компаній. Слід зауважити, що до 2015 р. на такий вид діяльності потрібно було проходити ліцензування. Також ним скасовано отримання дозволів у Державному космічному агентстві України щодо ведення переговорів з іноземними компаніями, замість цього впроваджено облік укладених договорів.

Але водночас держава має зберегти за собою:

- моніторинг та реалізацію загальної технологічної політики;
- проведення загальносистемних та пошукових наукових досліджень;
- інтеграцію зусиль підприємств інших організаційно-правових форм до пошукових науково-дослідних робіт;
- вирішення неприкладних завдань космічної діяльності, включаючи пілотні проекти та фундаментальні дослідження.

Ефективність від відкриття космічної галузі для приватних гравців визначається наступними чинниками:

- необхідності та можливості перерозподілу видатків бюджету на задоволення потреб держави під час реалізації аутсорсингової схеми взаємодії;
- можливості залучення комерційного кредиту для реалізації великих інвестиційних проектів у космічній галузі;

— формуванні потенційно конкурентоспроможних на світовому ринку компаній — операторів космічних послуг;

— участі недержавного сектору економіки у розвитку функціональних та виробничих космічних технологій.

У загальному прийнятті цього закону має сприяти більшому залученню у космічну галузь приватного капіталу з метою інноваційних технічних розробок та збереження науково-технологічного потенціалу вітчизняного космічного сектору.

Відповідно до Закону України "Про космічну діяльність", космічна діяльність здійснюється на базі Загальнодержавної цільової науково-технічної програми України, що розробляється Верховною Радою України і затверджується терміном на п'ять років. З 1994 по 2017 роки в Україні було прийнято чотири космічні програми. Але, на жаль, через їх фінансування на 30-35% жодна з них не була реалізована [13].

У січні 2021 року Кабінет Міністрів України ухвалив Концепцію Загальнодержавної цільової науково-технічної програми України на 2021—2025 рр., що визначає ключові проблеми науково-технічного розвитку у вітчизняній космічній галузі шляхом впровадження сучасного механізму державного регулювання та саморегулювання, напрями їх вирішення, зокрема шляхом створення та забезпечення розвитку внутрішнього ринку космічних технологій, інформації та послуг, здійснення повномасштабного співробітництва із приватним сектором економіки та стимулювання і розширення міжнародного співробітництва з іншими провідними космічними агентствами. В результаті реалізації даної програми буде розроблено проект закону України "Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної програми України на 2021—2025 роки". Обсяг фінансування для виконання даної програми складає біля 30 млрд грн, у тому числі з державного бюджету 15 млрд грн [11].

Космічна галузь як одна з високотехнологічних галузей має свою специфіку. Таку специфіку варто враховувати при розробці базової концепції державного управління космічною галуззю на різних рівнях піраміди планування. Це вимагає вирішення двох взаємопов'язаних завдань:

- важелі та механізми державного регулювання зробити більш дієвими, використовуючи метод фінансово-економічного стимулювання господарюючих суб'єктів у виробництві інноваційної продукції;
- на перспективу створити стимули та необхідні механізми для залучення приватних інвестицій у потенційні та ринкові конкурентні сегменти галузі, а також для інноваційного розвитку підприємств.

Для вирішення поставлених завдань необхідна концентрація всіх функцій та важелів регулювання вітчизняної космічної галузі, що повинна здійснюватися у відповідності до основних принципів [3]:

- концентрації ресурсів щодо створення конкурентоспроможних продуктів в обмеженій кількості великих інтегрованих структур;
- створення високотехнологічних виробництв;
- жорсткий контроль за фінансовими потоками.

Ефективне державне регулювання з метою розвитку космічного сектору дозволяє прискорити процес модернізації економіки держави, забезпечити ефективний розвиток науки, техніки та соціально-економічної сфери та укріпити обороноздатність держави.

Беззаперечно, що вітчизняна космічна галузь є складовою частиною глобального космічного простору, оскільки існує науково-технічна та виробнича кооперація, розвиток галузі передбачає розвиток міжнародних проектів та програм. Співпраця між Україною та іноземними країнами у дослідженні та використанні аерокосмічного простору в мирних цілях відбувається на основі чинного законодавства та міжнародних домовленостей, досягнутих із закордонними країнами в космічному секторі. Зокрема, міжнародна співпраця в космічній діяльності регулюється низкою нормативно-правових актів за напрямками [1]:

- багатосторонньої співпраці в інноваційних дослідженнях та використанні аерокосмічного простору;
- двосторонньої співпраці України в космічній галузі;
- космічне співробітництво шляхом участі у міжнародних програмах та проектах.

ВИСНОВКИ

Космічна галузь є важливим чинником забезпечення національної безпеки та відіграє велику роль в інноваційному розвитку наукоємних виробництв та становленні економічних знань, завоюванні міжнародного престижу, досягненні та збереженні паритету та безпеки, ефективному вирішенні багатьох науково-технічних та соціально-економічних проблем.

Беззаперечно, важливою умовою забезпечення ефективного науково-технічного прогресу космічної галузі є обґрунтований вибір пріоритетних напрямів та концентрація наукового, фінансового та матеріального потенціалу на їх реалізацію. Для реалізації пріоритетних проектів у галузі космічної діяльності необхідна розробка орієнтованого механізму регулювання та стимулювання державних інвестицій. Водночас інвестиційні механізми повинні ґрунтуватися на специфічних умовах, за яких галузь буде використовувати максимум своїх можливостей для досягнення поставленої мети. Подальший розвиток космічної галузі безпосередньо пов'язаний із значним обсягом саме бюджетного фінансування, оскільки більшість підприємств, що функціонують у цій сфері переважно є державної форми власності. І тільки жорстке державне регулювання та управління розвитком такої галузі здатно створювати умови для підвищення конкурентоспроможності та інноваційного розвитку.

Для проведення ефективної політики державного регулювання вітчизняної космічної галузі вкрай необхідна збалансована стратегія державної політики та ефективна регуляторна підтримка. Прийняття та виконання в повному обсязі загальнодержавної цільової науково-технічної програми закладе підґрунтя для розвитку, забезпечить достатнє фінансування галузі та дозволить реалізувати галузеві програми та проекти.

Література:

1. Гавриш О.А., Войтко С.В., Бухун Ю.В. Особливості інноваційного розвитку космічної галузі України на початку XXI ст. Економіка України. 2014. № 8. С. 34—46.
2. Державне космічне агентство України (2021). Підсумковий звіт про результати реалізації Загальнодержавної цільової науково-технічної програми України на 2013—2017. URL: www.nkau.gov.ua (дата звернення: 20.02.2021).
3. Джур О. Є. Державне регулювання підприємств космічної галузі України: нові реалії та виклики. Ефективна економіка. 2015. № 1. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/efek_2015_1_43%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/efek_2015_1_43%20(5).pdf) (дата звернення: 20.02.2021).
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 02.10.2019 р. № 143-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-20#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
5. Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 року [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.01.2012 р. № 48-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/48-2012-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
6. Про затвердження Положення про управління координації космічної діяльності департаменту стратегічного розвитку сектору оборони та безпеки [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 27.02.2019 р. № 328. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0328731-19#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
7. Про затвердження положень про структурні підрозділи управління координації космічної діяльності департаменту стратегічного розвитку сектору оборони та безпеки [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.08.2019 р. № 1384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1384731-19#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
8. Про затвердження Порядку видачі (відмови у видачі, анулювання) дозволів на провадження окремих видів космічної діяльності [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.2020 р. № 197. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/197-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
9. Про затвердження Порядку подання декларації про провадження господарської діяльності у сфері космічної діяльності [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.2020 р. № 198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
10. Про космічну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 15.11.1996 р. № 502/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.02.2021).
11. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2021—2025 роки [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.01.2021 р.

№ 15-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.02.2021).

12. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері космічної діяльності на період до 2032 року [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2011 р. № 238-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/238-2011-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.02.2021).

13. Уряд схвалив концепцію космічної програми України на 5 років. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3170189-urad-shvaliv-konceptsiu-kosmicnoi-programi-ukraini-na-5-rokiv.html> (дата звернення: 20.02.2021).

References:

1. Havrysh, O.A. Voytko, S.V. and Bukhun, YU.V. (2014), "Features of innovative development of the space industry of Ukraine at the beginning of the XXI century", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 8, pp. 34—46.

2. State Space Agency of Ukraine (2021), "Final report on the results of the implementation of the National Targeted Scientific and Technical Space Program of Ukraine for 2013—2017", available at: www.nkau.gov.ua (Accessed 20 February 2021).

3. Dzhur, O. Ie. (2015), "State regulation of space industry enterprises in Ukraine: new realities and challenges", *Efektivna ekonomika*, vol. 1, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3748> (Accessed 20 February 2021).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2019), The Law of Ukraine "On amendments to some laws of Ukraine on state regulation of space activities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-20#Text> (Accessed 20 February 2021).

5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), "On approval of the Concept of implementation of state policy in the field of space activities for the period up to 2032", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/238-2011-%D1%80#Text> (Accessed 20 February 2021).

6. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2019), "On approval of the Regulations on the management of space coordination of the Department of Strategic Development of the Defense and Security

Sector", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0328731-19#Text> (Accessed 20 February 2021).

7. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2019), "On approval of regulations on structural units of the Department for Coordination of Space Activities of the Department of Strategic Development of the Defense and Security Sector", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1384731-19#Text> (Accessed 20 February 2021).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), "On approval of the Procedure for issuance (refusal to issue, revocation) of permits for certain types of space activities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/197-2020-%D0%BF#Text> (Accessed 20 February 2021).

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), "On approval of the Procedure for submitting a declaration on conducting economic activities in the field of space activities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-2020-%D0%BF#Text> (Accessed 20 February 2021).

10. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine "About space activities", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502/96-%D0%B2-%D1%80#Text> (Accessed 20 February 2021).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), "On approval of the Concept of the National target scientific and technical space program of Ukraine for 2021—2025", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2021-%D1%80#Text> (Accessed 20 February 2021).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2012), "On approval of the action plan for the implementation of the Concept of implementation of state policy in the field of space activities for the period up to 2032", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/48-2012-%D1%80#Text> (Accessed 20 February 2021).

13. Ukrinform (2021), "The government has approved the concept of Ukraine's space program for 5 years", available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3170189-urad-shvaliv-konceptsiu-kosmicnoi-programi-ukraini-na-5-rokiv.html> (Accessed 20 February 2021).

Стаття надійшла до редакції 01.03.2021 р.

ПЕРЕДПЛАТА

ВИДАННЯ МОЖНА ПЕРЕДПЛАТИТИ З БУДЬ-ЯКОГО МІСЯЦЯ!

— ЧЕРЕЗ РЕДАКЦІЮ (ТЕЛ. 458-10-73);

— ЧЕРЕЗ ДП "ПРЕСА"
(У КАТАЛОЗІ ВИДАНЬ УКРАЇНИ);

— ЧЕРЕЗ ПЕРЕДПЛАТНІ АГЕНТСТВА